

Bestuursnotitie

Datum 17 juni 2020

Onderwerp Zienswijzen begroting 2021

De ontwerpbegroting 2020 van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is voor 15 april 2020, overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen, aangeboden aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers voor het geven van een zienswijze. De deelnemers zijn tevens in de gelegenheid gesteld om een reactie te geven op het resultaat uit de jaarstukken 2019 en deze te betrekken bij de zienswijze op de ontwerpbegroting 2021. Verzocht is de zienswijzen voor 10 juni 2020 aan OZHZ toe te zenden.

Deze bestuursnotitie geeft het algemene beeld van de zienswijzen en de reactie van OZHZ.

Overzicht zienswijzen

Onderstaand een overzicht van aangeleverde zienswijzen:

Zienswijze	
Provincie Zuid-Holland	X
Molenlanden	X
Gorinchem	X
Hardinxveld-Giessendam	X
Hoeksche Waard	X
Dordrecht	X
Alblasserdam	X
H-I-Ambacht	X
Papendrecht	X
Sliedrecht	X
Zwijndrecht	X

De ingebrachte zienswijzen spitsen zich toe op de volgende onderwerpen:

- (1) Geen zienswijze
- (2) Bestemming rekeningresultaat 2019
- (3) Overdracht Bodemtaken
- (4) Financiële positie gemeenten
- (5) Bijdrage verbonden partijen
- (6) Effect Covid-19 crisis
- (7) Omvang inwonerbijdrage
- (8) Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

(1) Geen zienswijzen

Strekking zienswijzen

De gemeenten Hardinxveld-Giessendam en Hoeksche Waard hebben aangegeven dat de raad geen aanleiding ziet voor het indienen van een zienswijze. De Provincie Zuid-Holland geeft expliciet aan in te stemmen met de ontwerpbegroting 2021 van OZHZ en de meerjarenraming 2022-2024 voor kennisgeving aan te nemen.

(2) Bestemming rekeningresultaat 2019

Strekking zienswijzen

De gemeente Papendrecht en Sliedrecht spreken hun waardering uit voor het wederom behalen van een positief exploitatieresultaat.

De gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Dordrecht en Zwijndrecht onderschrijven de noodzaak om het weerstandsvermogen op orde te brengen en daarvoor € 80.000,- te bestemmen. Deze gemeenten kunnen zich echter niet vinden in het toevoegen van het restant (€ 173.000,-) aan de algemene reserve. Deze middelen horen terug te vloeien naar de eigenaren. Argumentatie is dat eventuele gevolgen van de Covid-19 crisis nog lastig zijn in te schatten. De gemeente Sliedrecht is zelfs van mening dat het volledige resultaat moet worden uitgekeerd aan de eigenaren.

Tot slot stelt de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht dat de lagere onttrekking aan de reserve frictiekosten (€ 431.000) in 2019 kan vrijvallen en worden geretourneerd aan de eigenaren.

De gemeente Gorinchem geeft expliciet aan in te stemmen met het voorstel tot resultaatbestemming.

Reactie OZHZ

De directe financiële gevolgen van de Corona crisis zijn op dit moment nog onzeker en derhalve niet verwerkt in de ramingen en de paragraaf weerstandsvermogen van de ontwerpbegroting 2021. Financieel risico dat op de korte termijn kan worden voorzien is een achterblijvende omzet. Op de langere termijn kan sprake zijn van bezuinigingen van deelnemers onder invloed van de economische omstandigheden.

Vanuit deze onzekerheid en het gegeven dat het risico niet is opgenomen in het weerstandsvermogen, acht OZHZ het verstandig om een extra buffer op te nemen in het weerstandsvermogen en het volledige rekeningresultaat derhalve toe te voegen aan de algemene reserve.

De frictiekosten zijn in 2019 vertraagd. Zo zal in 2020 de compensatie van de eigenaren voor de hogere inwonerbijdrage (€ 309.000) nog plaatsvinden. Ook is in 2020 nog sprake van een aanzienlijke instroom van nieuwe relatief onervaren medewerkers. Het inwerken en opleiden leidt tot frictiekosten.

Het (deels) laten vrijvallen van de reserve zou in 2020 direct tot een financieel knelpunt leiden en wordt daarom ontraden.

(3) Overdracht Bodemtaken (WBB)

Strekking zienswijzen

De gemeente Papendrecht maakt zich zorgen over de eventuele financiële consequenties van de overdracht van de taken in het kader van de Wet bodembescherming van de provincie naar de gemeenten met de invoering van de Omgevingswet (naar verwachting in de loop van 2021). "U geeft terecht aan dat wanneer het Rijk hiervoor onvoldoende middelen ter beschikking stelt de taken niet op het vereiste niveau kunnen worden uitgevoerd. Ons ontbreekt het echter ook aan financiële middelen om eventuele tekorten hierop aan te vullen. Wij verzoeken u, voor zover u dat al niet deed, dit signaal ook (krachtig) laten horen in uw contacten met Rijk en provincie".

Ook de gemeenten Sliedrecht en Gorinchem benadrukken dit signaal. De gemeente Gorinchem verzoekt met klem om de werkzaamheden op het gebied van bodembescherming uit te voeren binnen de middelen die het Rijk ter beschikking stelt.

Reactie OZHZ

De voorzitter van OZHZ heeft het gevraagde signaal per 23 april jl. doen uitgaan aan de staatssecretaris (zie bijlage), ook namens de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland. De voorzitter stelt het volgende:

"Onduidelijkheid over taak en budget heeft voor gemeenten en provincie tot gevolg dat zij haar bodemtaak nog niet volledig kan organiseren, inclusief de opdrachtverlening aan omgevingsdiensten. Als gevolg hiervan kan het bodemloket van een gemeente niet opengaan bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Per saldo betekent dit dat de dienstverlening aan burger en bedrijf bij inwerkingtreding van de Omgevingswet niet kan worden gegarandeerd bij ontbreken van een overeengekomen inzicht in taakomvang en bijbehorend budget voor gemeenten en hun overheidspartners die betrokken zijn bij de uitvoering van het bodemdossier. Wij nemen graag van u op welke wijze we met elkaar zorg kunnen dragen voor een goed verlopende overdracht van de bodemtaak aan de gemeenten, zodanig dat de gemeenten haar taak op tijd en in voldoende mate kunnen organiseren, continuïteit van het duurzaam benutten en beschermen van de bodem gewaarborgd is, en de dienstverlening naar burgers en bedrijfsleven bestendig blijft."

(4) Financiële positie gemeenten

Strekking zienswijze

De gemeente Papendrecht, Molenlanden, Dordrecht en Alblasterdam geven aan voor een flinke bezuinigingssopgave te staan. Belangrijkste redenen zijn de sterk oplopende kosten in het sociale domein en onvoldoende compensatie hiervoor vanuit het Rijk.

Gevraagd wordt de komende periode mee te denken over mogelijkheden en (efficiency)maatregelen binnen de gemeenschappelijke regeling die kunnen bijdragen aan een lagere gemeentelijke bijdrage vanaf 2022. De gemeente Molenlanden vraagt daarbij om voor 2021 uit te gaan van dezelfde bijdrage als in 2020. Concreet betekent dit een bezuiniging omdat de begroting 2021 van OZHZ uitgaat van een intensivering in het kader van de sanering asbestdaken en het risicoregister gevaarlijke stoffen.

Reactie OZHZ

Gegeven de huidige omstandigheden heeft OZHZ uiteraard alle begrip voor opdrachtgevers voor wie verdere bezuinigingen nodig zijn. OZHZ heeft de afgelopen jaren diverse besparingen doorgevoerd en, op eigen initiatief, het voordeel ten gunste laten komen van de opdrachtgevers door de tarieven niet, of in mindere mate, te indexeren dan mogelijk is conform de regionale kaderstelling.

Zo is in de begroting 2021 een efficiency voordeel van 0,85% in de tarieven verdisconteerd. Dit is een

bedrag van circa € 190.000. Zoals eerder aangegeven zal de Covid-19 crisis ook voor OZHZ directe financiële gevolgen hebben. Op korte termijn is er het risico van een achterblijvende productiviteit en daarmee omzetverlies. Op de middellange termijn zullen er ook gevolgen zijn voor de meer conjunctuurgevoelige activiteiten, zoals de bouwtaken en aanvragen voor milieuvergunningen. Deze risico's zijn nu nog niet in te schatten en derhalve niet in de begroting verwerkt. Indien opdrachtgevers zoeken naar mogelijkheden tot verdere bezuinigingen ligt het derhalve in de rede om dit te doen door inkrimping van het jaarprogramma OZHZ, mits men blijft voldoen aan het vastgestelde lokale en regionale minimumniveau (RUN). De bijdrageverordening geeft hiervoor diverse mogelijkheden. Niet alleen wordt financieel verrekend op basis van gerealiseerde uren; ook kan een opdrachtgever zonder frictie bezuinigen tot een maximum van 8% in 4 jaar tijd. Efficiency kan verder gevonden worden door uitbreiding van taken, waardoor besparingsmogelijkheden zijn op onder andere de overhead.

(5) Bijdrage verbonden partijen

Strekking zienswijze

De gemeente Alblasserdam signaleert dat, net als bij andere gemeenten (zeker de Drechtsteden gemeenten) de kosten in het sociaal domein vanaf 2018 hoger zijn dan de middelen die van het Rijk worden verkregen. "Wij signaleren door de steeds grotere gap tussen kosten en rijksmiddelen in de komende jaren een opwaartse druk in het budgetbeslag van bijdragen aan verbonden partijen in onze begroting. Wij zien deze opwaartse druk ook bij andere (Drechtsteden) gemeenten. Wij gaan hier tegen een kritische grens aan lopen. Dit vraagt om een gesprek met onze raad over de toekomstige arrangementen van taken, die wij bij gemeenschappelijke regelingen beleggen."

Reactie OZHZ

OZHZ is regelmatig in gesprek met opdrachtgevers over het niveau van de taakuitvoering. Het financieringsmodel OZHZ zorgt ervoor dat flexibel kan worden ingespeeld op wensen van opdrachtgevers inzake taakuitbreiding en vermindering. Zo voert OZHZ, naast de wettelijke milieutaken, ook bouwtaken uit voor de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht en Molenlanden (bouwtoezicht). Voor de gemeenten Alblasserdam en Dordrecht voert OZHZ tevens APV-taken uit.

Een verdere schaalvergroting kan, naast een eenduidige borging van de kwaliteitscriteria ook leiden tot verdere efficiencyvoordelen voor de gemeenten.

(6) Kosten Covid-19 crisis

Strekking zienswijze

De gemeente Alblasserdam geeft aan dat het van groot belang is om een goed inzicht te krijgen en continu te blijven houden in alle (financiële) gevolgen en risico's voor onze gemeente (inclusief onze gemeenschappelijke regelingen). Een goede registratie van alle kosten als gevolg van de Corona crisis is nodig als onderbouwing voor de compensatie van deze kosten door het Rijk.

Reactie OZHZ

OZHZ voert voor alle gemeenten toezicht uit op de noodverordening en ondersteunt de regionale coördinatie van het toezicht en de regionale crisiscommunicatie. OZHZ registreert de geleverde inspanning separaat. De indirecte gevolgen van de Covid-19 crisis zijn nog onzeker en derhalve niet verwerkt in het begrotingsbeeld. Financieel risico is een achterblijvende omzet vanwege een lagere productiviteit. Daarnaast is er een kans op inhoudelijke achterstanden. OZHZ heeft maatregelen genomen om het werk

zoveel als mogelijk doorgang te laten vinden, monitort de effecten van de crisis op de productiviteit en kosten en treedt waar nodig in overleg met de participanten wanneer de in de jaarprogramma's gemaakte afspraken en financiële kaders onder druk staan. OZHZ zal de gezamenlijke kosten in rekening brengen bij het Rijk, door tussenkomst van de VRZH.

(7) Omvang inwonerbijdrage

Strekking zienswijze

De gemeente Sliedrecht merkt op dat OZHZ, conform afspraak, de inwonerbijdrage gelijk houdt, ondanks de frictiekosten door de uittreding van Leerdam en Zederik. Dit lukt door de eigenaren te compenseren vanuit de ontvangen frictievergoeding. "Wij wijzen er bij deze nogmaals op dat de inwonerbijdrage ook na uitputting van de frictievergoeding wat ons betreft niet verhoogd wordt. Wij gaan er dan ook vanuit dat u tijdig maatregelen treft om dat te voorkomen. "

Reactie OZHZ

De inwonerbijdrage is een lumpsumbudget en kan worden beschouwd als een algemeen dekkingsmiddel. De inwonerbijdrage heeft een omvang van € 2,0 mln. Vanuit de inwonerbijdrage worden gedekt:

- Kosten voor instandhouding van het bestuur en bedrijfsvoering van de dienst (€ 1,2 mln.);
- De taken en werkzaamheden van inspecteurs, vergunningverleners en adviseurs, die indirect ten goede komen aan alle opdrachtgevers en producten, zoals relatiebeheer, kwaliteitszorg, innovatie, databeheer, informatievoorziening (€ 666.000);
- De regionale uitvoering van de wachtdienst (€ 171.000).

OZHZ heeft begrip voor het standpunt dat de uittreding en daarmee verkleining van het volume, in beginsel leidt tot een lagere inwonerbijdrage. De instandhouding betreft een vaste algemene dekking voor de overhead. Zonder instandhoudingsbijdrage zou het tarief OZHZ hoger zijn. Bij verkleining van het volume zou de overhead gelijkmatig moeten afnemen. Een soortgelijke redenering kan worden gevolgd bij de inhoudelijke activiteiten die worden gedekt uit de inwonerbijdrage. In feite zijn deze een afgeleide van de primaire taak en zou vermindering kunnen plaatsvinden bij een taakinkrimping. Daar staat tegenover dat sommige onderdelen van de overhead of inhoudelijke taken niet een op een fluctueren met het volume.

In het geval van de begroting 2021 is op totaalniveau, ondanks de uittredingen, echter geen sprake van een inkrimping van het volume. Dit omdat een aantal opdrachtgevers extra structurele taken heeft neergelegd bij OZHZ. OZHZ heeft de huidige omvang van de inwonerbijdrage nodig om de overheadkosten en de direct ondersteunende taken te dekken. De eigenaren worden gecompenseerd voor de hogere bijdrage. In 2020 ontvangen zij een bedrag van € 309.000. Daarmee vindt compensatie plaats voor een periode van 3 jaar. Uiteraard is OZHZ bereid om de omvang, verdeling en verrekening van de inwonerbijdrage te zijner tijd bestuurlijk te agenderen, indien gewenst.

(8) Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb)

Strekking zienswijzen

De gemeente Sliedrecht vraagt extra aandacht voor de WKB. Op basis van de nieuwe wet gaat een deel van de bouwtaken vermoedelijk geprivatiseerd worden. Dit heeft nadelige gevolgen voor het takenpakket van de OZHZ en daarmee ook financiële consequenties. De toekomstige inkomstenderving wordt nu geschat op bijna 1 mln. euro per jaar. De gemeente constateert dat OZHZ het risico in beeld heeft en is gestart bent met het nemen van maatregelen. "Wij verzoeken u hier voortvarend mee door te gaan en op die wijze de financiële gevolgen voor de eigenaren zoveel mogelijk te beperken. Uiteraard worden wij graag nadrukkelijk op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen op dit thema en de resultaten van de maatregelen die u treft"

Reactie OZHZ

OZHZ volgt het traject van het wetsvoorstel van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op de voet. Het bestuur en de ambtelijke contactpersonen van gemeenten en provincie worden geïnformeerd over de impact van het wetsvoorstel op de wettelijke taken inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De Wkb treedt naar verwachting gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. Voordat de Wkb verantwoord in werking kan treden, moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Hierover zijn afspraken vastgelegd in het bestuursakkoord tussen de minister en de VNG.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de gemeenten in Nederland opgeroepen zich voor te bereiden op de Wkb. Door de proefprojecten kunnen gemeenten meer zicht krijgen op wat de Wkb betekent voor hun organisaties. Nu al ervaring opdoen met de Wkb zorgt ervoor dat gemeenten zich tijdig de nieuwe manier van werken eigen kunnen maken. Vanuit de Vereniging BWT Nederland is de impactanalyse nog verder verbeterd. Alle leden van de vereniging BWT Nederland hebben een brief ontvangen met daarin ook de oproep om deze impactanalyse lokaal te gaan uitvoeren, eventueel met hulp vanuit de VNG.

In Zuid-Holland Zuid is afgesproken dat OZHZ en de gemeenten samen optrekken bij het in beeld brengen van de impact van de Wkb op de eigen organisatie: de aard en hoeveelheid werk die overblijft, het personeel, de financiën en de bouwleges. De impact van de eerste fase kan per gemeente verschillen, onder andere omdat deze afhankelijk is van het aantal aanvragen, de mate van toetsing aan het Bouwbesluit op dit moment en de manier waarop de gemeente invulling geeft aan het nieuwe stelsel. Het effect is groter als op dit moment de bouwbesluittoets volledig, zonder prioritering op risico's, wordt uitgevoerd. OZHZ voert de bouwtaak uit op basis van een risicomodel.

Voor de inschatting van het financiële risico en de beheersmaatregelen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.